

Grey Scale #13

DANES-PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Ppłk dr inż. Jan PIĘTA

PROBLEMY TAKTYCZNE I OPERACYJNE
WYNIKAJĄCE Z UŻYCIA BRONI NEUTRO-
NOWEJ W DZIAŁANIACH BOJOWYCH

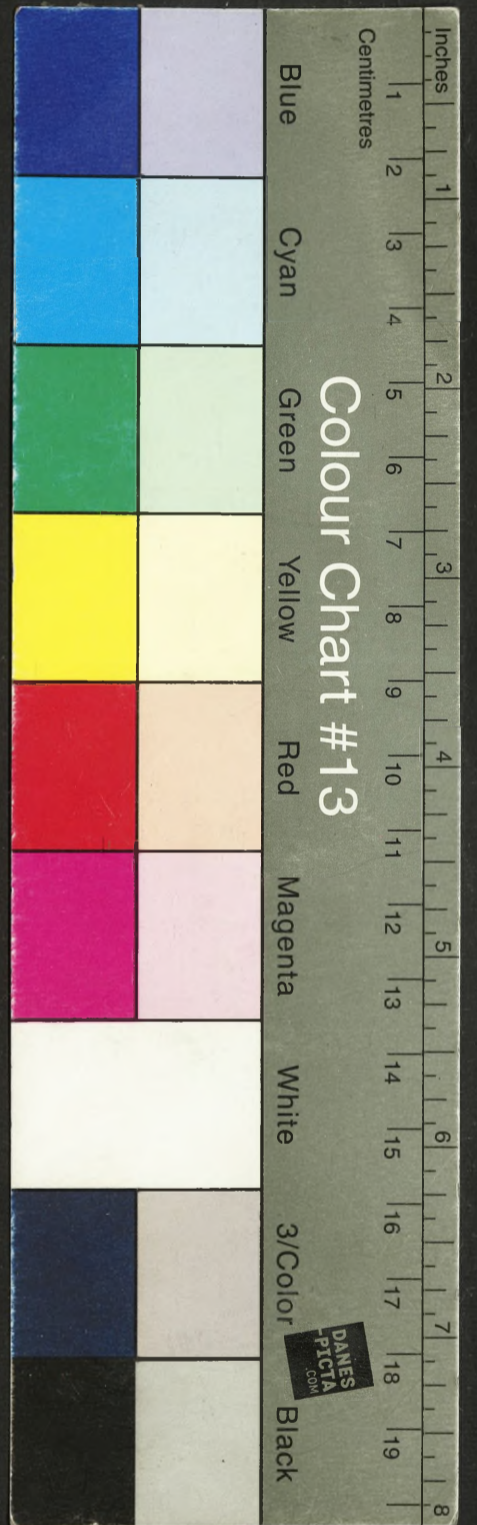
Handwritten signature

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

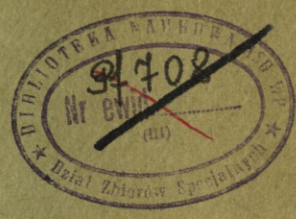
BIBLIOTEKA NAUCZONA ASB WP
Archiwum: Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid.

44238

50/50

Ppłk dr inż. Jan PIĘTA

PROBLEMY TAKTYCZNE I OPERACYJNE
WYNIKAJĄCE Z UŻYCIA BRONI NEUTRO-
NOWEJ W DZIAŁANIACH BOJOWYCH

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

BIBLIOTEKA NACJONALNA ASB. WY.
Archiwum Biuletynu Specjalnych

Nr ewid.

44238

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni Karola Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

JAWNE

KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 86 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 99)

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

Egz. Nr
2

Ppłk dr inż. Jan PIĘTA

PROBLEMY TAKTYCZNE I OPERACYJNE
WYNIKAJĄCE Z UŻYCIA BRONI NEUTRO-
NOWEJ W DZIAŁANIACH BOJOWYCH.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. ~~.....~~

44238

WARSZAWA

KWIECIEŃ

1979 r.

Skonstruowanie w Stanach Zjednoczonych broni neutronowej, zapowiedź jej produkcji i wyposażenia w nią wojsk NATO obliguje nas do poznania jej charakterystyk bojowych, w celu wypracowania metod obrony oraz zasad prowadzenia działań bojowych w warunkach jej użycia.

Publikacje zachodnie na temat parametrów bojowych i znaczenia militarnego broni neutronowej są w większości ogólnikowe, nie-pełne i nie pozbawione sprzeczności. O ile jeszcze wskaźniki techniczne tej broni są podawane w miarę jednolicie, to poglądy dotyczące jej militarnego znaczenia są bardzo różnorodne i często wzajemnie sprzeczne. Można spotkać wypowiedzi polityków i wojskowych wyolbrzymiające jak też pomniejszające militarne znaczenie tej broni. Stwierdza się np. że dzięki broni neutronowej nastąpi zmierzch dużych związków operacyjnych i taktycznych wojsk zmechanizowanych i pancernych, a nawet, że prowadzenie wojny w warunkach użycia broni neutronowej jest niemożliwe. Przykładami minimalizowania znaczenia militarnego broni neutronowej są wypowiedzi, że jest to broń wyłącznie taktyczna, o parametrach bojowych zbliżonych do broni konwencjonalnej. W skrajnych przypadkach eksponuje się jej rzekomo humanitarne walory, które mają polegać na tym, że zastąpienie ładunkami neutronowymi dotychczasowych taktycznych ładunków jądrowych pozwoli selektywnie i bardziej efektywnie razić wojska oszczędzając przy tym ludność cywilną i dobra materialne.

Podłożem większości tego typu poglądów są interesy ekonomiczne producentów tej broni lub też aspiracje polityczno-militarne jej potencjalnych użytkowników. Niemniej z uzyskanych tą drogą informacji można wnioskować, że broń neutronowa może stworzyć jakościowo nowe warunki działań bojowych.

Środki walki zawsze kształtowały taktykę i nadal ją kształtują. Na prawdę tę wskazał już F. Engels w dziele pt. „Anty-Dühring:”
„... Postępy techniki, gdy tylko dały się zastosować i zostały zastosowane w wojskowości, natychmiast siłą niemal narzucały zmianę, a nawet przewrót w sposobach walki ...”

Nie oznacza to oczywiście, że dzięki broni neutronowej nastąpi generalny przełom w dotychczasowych sposobach i zasadach prowadzenia walki zbrojnej. Analiza parametrów techniczno-bojowych ładunków neutronowych wskazuje jednak na konieczność zajęcia stanowiska wobec kontrowersyjnych kwestji znaczenia militarnego tej broni i naszkicowania problematyki wymagającej pogłębionych studiów i konkretnych rozwiązań.

Konieczność ta została dostrzeżona w kierownictwie MON, czego wyrazem jest wprowadzenie problemów do ćwiczeń - poraz pierwszy broń neutronowa wprowadzona została do ćwiczenia LATO-78- i konkretne zadania postawione instytucjom naukowo-dydaktycznym i wojskom do podjęcia prac naukowo-badawczych, w celu wszechstronnego poznania charakterystyk bojowych tej broni oraz wypracowania zasad obrony.

W ramach realizacji tych zadań problematyka broni neutronowej znalazła odbicie w pracach naukowo-badawczych i popularno-naukowych oraz w procesie dydaktycznym w ASG WP.

Zespół oficerów z akademii podjął pracę studyjną nt: „ Wpływ broni neutronowej na obronę przed bronią masowego rażenia i sposoby działań wojsk.”

Do problematyki znajdującej się w centrum zainteresowań w pierwszym rzędzie należy zaliczyć wpływ użycia broni neutronowej na aktualność niektórych z zasad walki ogólnowojskowej oraz na rolę i znaczenie w tej walce podstawowych rodzajów wojsk, a także zabezpieczenia działań w warunkach użycia broni neutronowej.

Istota broni neutronowej sprawdza się do tego, że ładunek neutronowy jest ładunkiem jądrowym małej mocy z wyeksponowanym promieniowaniem przenikliwym kosztem zredukowania pozostałych czynników rażenia tj. fali uderzeniowej promieniowania cieplnego i skażenia promieniotwórczego terenu. Standardowym ładunkiem neutronowym, z którym można się spotkać w ciągu najbliższych kilku lat, jest ładunek o mocy 1 kt. Wybuchy ładunków neutronowych będą prawdopodobnie wykonywane w powietrzu na wysokości około 150 m. Porównując wysokość wybuchu neutronowego z maksymalnym promieniem kuli ognistej /do 30 m./ dochodzimy do wniosku, że jest to wysoki wybuch powietrzny. Obliczenia wskazują, że wybuch ładunku neutronowego na tej wysokości powoduje rażenie ludzi:

- poza ukryciami, w samochodach i transporterach opancerzonych typu odkrytego w strefie o promieniu 1500 m, w tym natychmiastowe - 970 m;
- w transporterach opancerzonych typu zakrytego i w wozach bojowych piechoty w strefie o promieniu 1460 m, w tym natychmiastowe - 900 m;

- w czołgach - w strefie o promieniu 1360 m, w tym natychmiastowe - 840 m;
- w schronach przedpiersiowych - w strefie o promieniu 500 m, w tym natychmiastowe - 200-250 m.

Do obliczeń przyjęto następujące kryteria:

- rażenie natychmiastowe odpowiada dawce 5000 biologicznych równoważników rentgena i oznacza utratę zdolności bojowej w czasie nie przekraczającym 15 minut po wybuchu;
- straty ogólne dotyczą dawki 250-300 biologicznych równoważników rentgena i mogą wystąpić do 2 tygodni po wybuchu;
- czas utraty zdolności bojowej żołnierzy napromienionych dawką do 300 biologicznych równoważników rentgena będzie następujący:

- po 15 minutach - pojedyncze przypadki;
- po 1 godz. - 10 %;
- po 1-2 dniach - 85 %;
- po 1-2 tygodniach - 100 %.

Promienie stref uszkodzeń sprzętu bojowego i urządzeń fortyfikacyjnych, skażeń, zniszczeń i pożarów w terenie są rzędu kilkudziesięciu-kilkuset metrów, a obiekty bardziej odporne mechanicznie nie ulegają uszkodzeniu w ogóle.

Promień strefy rażenia ludzi ładunkiem neutronowym o mocy 1 kt w przybliżeniu odpowiada promieniowi strefy rażenia ładunkiem rozszczepieniowym o mocy:

- 5 kt, w przypadku rozmieszczenia ich poza ukryciami, w samochodach i transporterach opancerzonych typu odkrytego;
- 20 kt, w przypadku rozmieszczenia ich w schronach przedpiersiowych;

- 30 kt, w przypadku rozmieszczenia ich w transporterach opancerzonych typu zakrytego i w bojowych wozach piechoty;
- 50 kt, w przypadku rozmieszczenia ich w czołgach.

Promienie stref uszkodzeń sprzętu bojowego i obiektów fortyfikacyjnych, zniszczeń terenowych i pożarów w rejonie wybuchu ładunku neutronowego o mocy 1 kt są tego samego rzędu jak promienie odpowiednich stref w rejonie wysokiego powietrznego wybuchu ładunku rozszczepieniowego o mocy około 0,2 - 0,5 kt.

Rozmiary stref skażeń promieniotwórczych w rejonie wybuchu ładunku neutronowego o mocy 1 kt są tego samego rzędu jak promienie odpowiednich stref w rejonie wysokiego powietrznego wybuchu ładunku rozszczepieniowego o mocy 6-8 kt.

Specyfikę właściwości bojowych broni neutronowej można również wykazać na podstawie porównania skutków uderzeń jądrowych ładunkami dotychczasowymi i neutronowymi na elementy ugrupowania operacyjnego lub bojowego naszych wojsk. Dla przykładu porównamy skutki uderzeń na dywizję zmechanizowaną w ugrupowaniu bojowym w natarciu.

Ogólnie przyjmuje się, że nieprzyjaciel może wykonać na dywizję 9-12 uderzeń jądrowych.

W przypadku uderzeń jądrowych, z wykorzystaniem dotychczasowych ładunków, łączna moc uderzeń sięga 250 kt, straty dywizji są rzędu 40-50 % liczących się elementów ugrupowania bojowego a łączna powierzchnia zniszczeń, pożarów i skażeń w terenie obejmuje do 50 % obszaru działań dywizji.

W przypadku uderzeń neutronowych łączna moc uderzeń wynosi do 12 kt, straty dywizji mogą sięgać 50-60 % liczących się elementów ugrupowania bojowego a łączna powierzchnia zniszczeń,

skażeń i pożarów w terenie obejmuje około 1 % obszaru działań dywizji.

Zgodnie z poglądami ekspertów NATO broń neutronową przewiduje się stosować do rażenia celów o znaczeniu taktycznym, a w tym głównie broni pancernej. Na podstawie tych poglądów jak też wyżej dokonanych porównań właściwości bojowych ładunków neutronowych i rozszczepieniowych można sądzić, że zasadniczymi celami uderzeń neutronowych będą przede wszystkim pododdziały i oddziały czołgów i zmechanizowane, w ugrupowaniach bojowych i przedbojowych, w marszu, w rejonach wyjściowych i ześrodkowania. Do opłaczalnych celów uderzeń neutronowych można ponadto zaliczyć stanowiska dowodzenia, artylerię do ognia pośredniego i przeciwpancerną - na stanowiskach ogniowych, w marszu i w rejonach ześrodkowania, pododdziały raketowe, przeciwlotnicze, odwody ogólnowojskowe i specjalne.

Należy sądzić, że wprowadzenie broni neutronowej nie wyeliminuje taktycznej broni jądrowej, a będzie stanowić jedynie jej uzupełnienie. Uderzenia jądrowe małej mocy w ciągu najbliższych kilku, a może nawet kilkunastu lat będą nadal posiadały ilościową przewagę.

Procentowy udział uderzeń neutronowych w ogólnej ilości uderzeń jądrowych można określić poprzez porównania przewidywanych ilości obu rodzajów ładunków.

Szacuje się, że obecnie w Europie zachodniej jest około 9000 ładunków jądrowych, w tym amerykańskich 7200, brytyjskich 1500 i francuskich 314. Gros tych ładunków zgromadzono na terytorium RFN. Planuje się wprowadzenie do wyposażenia wojsk NATO około 2000 ładunków neutronowych.

Orientacyjnie można więc przyjąć, że po zrealizowaniu tego planu ładunki neutronowe będą stanowiły nie więcej niż 20 % wszystkich ładunków jądrowych.

Zagrożenie naszych wojsk uderzeniami neutronowymi, szczególnie w skali operacyjnej, będzie nierównomierne. Wynika to z rodzajów, ilości i możliwości bojowych środków przenoszenia broni neutronowej.

Ładunki neutronowe przewiduje się produkować w pierwszej kolejności w postaci głowic W-70-Mod-3 do rakiet Lance, a następnie w postaci dwóch rodzajów pocisków artylerii atomowej. Są to pociski W-70 do haubic 203,2 mm i W-74 do haubic 155 mm. Wszystkie ładunki będą prawdopodobnie miały - wspomianą już - standardową moc 1 kt.

W rakiety Lance wyposażone są obecnie związki operacyjne i taktyczne wojsk NATO. W amerykańskich korpusach armijnych jest łącznie 36 wyrzutni, w zachodnioniemieckich 22 wyrzutnie i w brytyjskich 12 wyrzutni. Razem stanowi to 70 wyrzutni Lance. W najbliższych latach raketami tymi planuje się zastąpić rakiety taktyczne Hanes John w wojskach Belgii, Holandii i Włoch. Zasięg rakiet Lance wynosi 110 km. Uwzględniając oddalenie stanowisk startowych od rubieży styczności wojsk rakiety Lance mogą razić elementy ugrupowania operacyjnego na głębokości do 90 km.

Haubice 203,2 mm i 155 mm są na wyposażeniu wojsk lądowych wszystkich państw NATO, jednak tylko część z nich jest przystosowana do strzelania amunicją jądrową. Najwięcej znajduje się ich w wojskach amerykańskich. Łącznie przystosowanych do strzelania amunicją jądrową w związkach taktycznych i oddziałach

znajdują się następujące ilości haubic: amerykańskich 574, zachodnioniemieckich 132, brytyjskich 60, holenderskich 20 i belgijskich 12. Razem stanowi to 798 środków do prowadzenia ognia amunicją jądrową, a w tym i neutronową. Haubice te przy strzelaniu amunicją jądrową mają zasięg do 15 km / zmodernizowane - ponad 30 km./

Uwzględniając oddalanie stanowisk ogniowych od rubieży styczności wojsk, które wynosi dla haubic 203,2 mm 4-8 km, a dla haubic 155 mm 4-6 km, mogą one razić elementy ugrupowania bojowego pierwszorzutowych związków taktycznych naszych wojsk do głębokości około 20 km.

Jeśli zestawimy ogólne ilości artylerii atomowej i rakiet, zauważymy, że przewaga w środkach artyleryjskich jest około 11-krotna. Porównując natomiast zasięgi tych środków zauważamy, że zasięg środków artyleryjskich jest około 9-krotnie mniejszy. Gdyby założyć, że obiekty uderzeń neutronowych są równomiernie rozmieszczone w obszarze operacyjnym naszych wojsk to zagrożenie bronią neutronową na głębokości do 10 km byłoby około 50-krotnie większe niż w większych odległościach od przedniego skraju. Wiadomo jednak, że zagęszczenie obiektów uderzeń narasta w miarę przybliżania się do rubieży styczności wojsk i w strefie taktycznej może być 5-10 razy większe niż w przestrzeni operacyjnej. Tak więc prawdopodobieństwo uderzeń neutronowych w tej strefie jest od 10 do 20 razy większe. Z powyższych rozważań wynika, że największe zagrożenie uderzeniami neutronowymi jest w odległości od 3 do 20 km od rubieży styczności wojsk, przy czym bliższa granica uwarunkowana jest strefą bezpieczeństwa wojsk wykonujących uderzenia neutronowe, a dalsza -

zasięgiem artylerii atomowej. Najbardziej zagrożonymi uderzeniami neutronowymi będą więc drugorzutowe pododdziały oddziałów pierwszego rzutu. Uderzenia neutronowe, wykonywane na oddziały i związki taktyczne naszych wojsk mogą stanowić: w skali taktycznej do 100 %, a w skali operacyjnej 60 % i więcej ogólnej ilości uderzeń jądrowych.

Zagrożenie taktyczne i operacyjne naszych wojsk w dużej mierze zależy również od konkretnego przeciwnika, a w tym od ilości środków przenoszenia i norm przydziału amunicji jądrowej w korpusach armijnych i dywizjach głównych państw NATO, np:

- 7 KA /A/ posiada 270 środków przenoszenia ładunków neutronowych, w tym wyrzutni raketowych Lance - 18, haubic 203,2 mm - 108 i haubic 155 mm - 162;
- 1 KA /WB/ posiada 72 środki, w tym wyrzutni Lance i haubic 203,2 mm - po 12, oraz haubic 155 mm - 48;
- 1 KA /NZ/ posiada 54 środki, w tym wyrzutni raketowych Lance - 6, haubic 203,2 mm i 155 mm - po 24;
- 1 KA /H/ posiada 20 haubic 203,2 mm;
- 1 KA /B/ posiada 20 środków, w tym haubic 203,2 mm - 8 i haubic 155 mm - 12;
- 3 DZ /A/ posiada 66 środków, w tym haubic 203,2 mm - 12 i haubic 155 mm - 54;
- 1 DPanc /WB/ posiada 15 środków, w tym haubic 203,2 mm - 3 i haubic 155 mm - 12;
- 1 DZ /NZ/ posiada 12 środków, w tym haubic 203,2 mm i 155 mm - po 6;
- 1 DZ /H/ posiada 4 haubice 203,2 mm;
- dywizje belgijskie nie mają środków przenoszenia broni neutronowej.

Aktualne normy przydziału amunicji jądrowej do wykonywania zadań wynoszą:

- korpusów armijnych: - amerykańskich 120-150 i więcej, belgijskich do 120 oraz zachodnioniemieckich 80 i więcej;
- dywizji: - amerykańskich 25-30 i więcej, brytyjskich do 40 oraz zachodnioniemieckich 10 i więcej.

Jednoczesne wykorzystanie maksymalnej ilości ładunków neutronowych w działaniach bojowych wojsk NATO może nastąpić przede wszystkim:

- w natarciu: - do przełamania zawczasu przygotowanej obrony /60-70 % limitu/;
- w obronie: - w okresie kontrprzygotowania i wyjścia do przeciuderzenia /25-50 % limitu/.

Z powyższych porównań ilości środków przenoszenia ładunków neutronowych w związkach operacyjnych i taktycznych głównych państw NATO oraz norm przydziału amunicji jądrowych wynika duże zróżnicowanie ich możliwości, a więc i zagrożenia naszych związków taktycznych i operacyjnych. W zależności od konkretnego przeciwnika na dywizję pierwszorzutową może być wykonane jednocześnie od kilku do 20 uderzeń neutronowych, przy czym pułap ten może być ograniczony brakiem opłacalnych obiektów do uderzeń, a nie możliwościami przeciwnika.

W pasie armii pierwszorzutowej przeciwnik może wykonać od kilkunastu do 60-70 uderzeń neutronowych, z których gros przypada na pierwszorzutowe związki taktyczne.

W świetle dokonanych ustaleń, dotyczących istoty i charakterystyki właściwości bojowych broni neutronowej oraz zagrożenia tą bronią, można sformułować pewne sądy na temat,

zasad walki ogólnowojskowej oraz roli i znaczenia w tej walce różnych rodzajów wojsk, a także zabezpieczenia działań bojowych w warunkach stosowania broni neutronowej.

Aktualnie przyjmuje się, że główną rolę w przyszłej wojnie odegra broń raketowo-jądrowa. Broń ta nie wyklucza użycia w walce pododdziałów i oddziałów zmechanizowanych, czołgów, artylerii i innych rodzajów wojsk. Nadal obowiązuje zasada, że powodzenie w walce może być osiągnięte tylko wspólnym wysiłkiem wszystkich rodzajów wojsk, przy ciągłym i ścisłym ich współdziałaniu, czyli walka jest nadal ogólnowojskową. Jest rzeczą bezsporną, że zastosowanie broni neutronowej w warunkach wojny jądrowej jest nieporównywalnie mniejszym skokiem technicznym niż przejście od wojny konwencjonalnej do jądrowej, stąd też nie ma najmniejszych podstaw do podważania słuszności wyżej sformułowanej zasady, a w tym do pomniejszania roli i znaczenia któregośkolwiek rodzaju wojsk, w szczególności znaczenia wojsk pancernych i zmechanizowanych.

Główną siłą ogniową w warunkach użycia broni neutronowej nadal będą stanowić pododdziały raketowe, zdolne razić bronią jądrową zarówno środki napadu jądrowego /a w tym i neutronowego/ jak też zgrupowania wojsk zmechanizowanych i pancernych, stanowiska dowodzenia i inne elementy ugrupowania bojowego i operacyjnego nieprzyjaciela.

Pododdziały zmechanizowane, dzięki dużej ruchliwości i sile ognia, mogą w natarciu - w ślad za uderzeniami jądrowymi - szybko zdobywać i umacniać teren, ^Zdeorganizować system kierowania uderzeniami neutronowymi nieprzyjaciela, w obronie - wykorzystując właściwości ochronne terenu i urządzeń fortyfikacyjnych - trwale utrzymywać teren i zamykać wyłomy po uderzeniach neutro-^{nowych.}

W warunkach użycia broni neutronowej nie zmniejsza się również rola i znaczenie wojsk pancernych. Mogą one być wykorzystane do wykonywania zarówno samodzielnych zadań jak też do bezpośredniego wsparcia wojsk zmechanizowanych we wszystkich rodzajach i formach działań bojowych. Manewrowość i siła ognia wojsk pancernych pozwala na wielowariantowe ich wykorzystanie. W natarciu - mogą one uczestniczyć w przełamaniu lub samodzielnie dokonywać głębokich wyłomów w obronie nieprzyjaciela, szybko pokonywać strefę największego zagrożenia uderzeniami neutronowymi i taktyczną strefę obrony nieprzyjaciela. W pościgu - udaremniać i dezorganizować planowe wycofanie jego sił i umacnianie się na kolejnych rubieżach. Rozbijać kontrataki i przeciwuderzenia nieprzyjaciela, po zajęciu dogodnych rubieży lub też w boju spotkaniowym. W działaniach rajdowych i w składzie oddziałów wydzielonych pododdziały czołgów mogą skutecznie niszczyć różnorodne elementy ugrupowania nieprzyjaciela, w tym środki napadu i składy broni neutronowej oraz uprzedzać nieprzyjaciela w zajmowaniu dogodnych rejonów i rubieży. W obronie - wojska pancerne mogą wykonywać szybkie, silne i zaskakujące kontrataki i przeciwuderzenia, szybko zamykać wyłomy powstałe w wyniku uderzeń neutronowych, a wykorzystując właściwości ochronne terenu i rozbudowę fortyfikacyjną trwale utrzymywać rubieże na przednim skraju i w głębi obrony.

Artyleria, dzięki skuteczności rażenia nieprzyjaciela celnym ogniem o dużej gęstości, szczególnie na bliższych odległościach, gdzie ze względu na bezpieczeństwo wojsk własnych nie zawsze można zastosować broń jądrową, nie traci swojego znaczenia również w warunkach stosowania broni neutronowej, głównie w walce z artylerią przeciwnika.

Przewidywane wysokie tempo i manewrowość działań stawiają jednocześnie przed artylerią wymogi stałego zwiększania jej ruchliwości. Wymogi te spełnia, coraz szerzej wprowadzona do wojsk, artyleria samobieżna.

W warunkach stosowania broni neutronowej nie zmniejsza się, a nawet może wzrosnąć znaczenie lotnictwa. Jest ono zdolne wykrywać i niszczyć nieprzyjacielskie cele na całą głębokość operacyjną. Duża skuteczność lotnictwa w zwalczaniu celów o niewielkich wymiarach, w dużych odległościach od rubieży styczności wojsk i będących w ruchu, pozwala między innymi na efektywne niszczenie środków napadu neutronowego, dezorganizowanie systemu kierowania uderzeniami oraz systemów składowania, dowozu i elaboracji amunicji specjalnej.

W działaniach bojowych z użyciem broni neutronowej nie zmienia się również rola i znaczenie innych rodzajów wojsk i wojsk specjalnych oraz służb odpowiedzialnych za wszechstronne zabezpieczenie działań bojowych.

Pojawienie się broni neutronowej na jądrowym polu walki nie zmieni także diametralnie istoty i znaczenia innych zasad walki ogólnowojskowej, takich jak: rozśrodkowanie, zaskoczenie i maskowanie, manewr, ciągłość działań, inicjatywa itd.

Broń jądrowa postawiła przed wojskami wymogi szybkiego ześrodkowania się w określonym miejscu i czasie do wykonywania zadań,

a następnie szybkiego rozśrodkowania się, aby nie stanowić opłacalnego celu do uderzeń. Normatywna odległość rozśrodkowania pomiędzy batalionami /pododdziałami równorzędnymi/ wynosi około 5 km. Odległość ta wynika z przyjętych założeń, aby jednym uderzeniem jądrowym średniej mocy nieprzyjaciel nie raził jednocześnie dwóch pododdziałów typu batalionu. W warunkach stosowania ładunków jądrowych małej mocy, a w tym i ładunków neutronowych, słuszność tej zasady jest również niepodważalna, jednak sztywne trzymanie się tych normatywów nie zawsze będzie uzasadnione. Wydaje się celowe, aby normy rozśrodkowania pododdziałów ściślej powiązać z zagrożeniem wojsk bronią jądrową różnej mocy, w tym neutronową, a więc z odległością od rubieży styczności wojsk. W strefie drugich rzutów frontu, gdzie najbardziej prawdopodobne są uderzenia jądrowe dużych i średnich mocy odległości te należałoby utrzymać, a może nawet i zwiększyć. W strefie operacyjnej armii pierwszorzutowych, gdzie należy się spodziewać większości uderzeń jądrowych średniej mocy odległości te byłyby nadal podstawowymi.

Natomiast w strefie taktycznej gdzie stosowane będą ładunki małej mocy i neutronowe odległości rozśrodkowania należałoby zmieniać w dość szerokim przedziale i zmniejszać w miarę przybliżania się do przedniego skraju.

Ześrodkowanie i rozśrodkowanie wojsk wiąże się z kolejną zasadą walki ogólnowojskowej - manewrem. Współczesne działania bojowe wymagają przeprowadzania częstych, szybkich, skrytych i niespodziewanych dla nieprzyjaciela manewrów; w natarciu - w celu przeniknięcia przez powstałe wyłomy w głąb ugrupowania nieprzyjaciela, uderzenia na jego skrzydła i tyły oraz rozbicia częściami jego odwodów; w obronie - w celu zamknięcia powstałych luk, wykonania kontrataków i przeciwuderzeń i odparcia ataków nieprzyjaciela na niespodziewanych kierunkach.

W czasie wykonywania manewrów w warunkach stosowania broni jądrowej wojska napotykać będą na liczne przeszkody. Będą zmuszone do długotrwałego przebywania w środkach ochrony w strefach skażeń promieniotwórczych oraz pokonywania lub obchodzenia stref zniszczeń i pożarów. Rejony uderzeń neutronowych w znacznie mniejszym stopniu ograniczają ruch wojsk. Wykonywanie manewrów będzie zatem łatwiejsze zarówno w natarciu jak i w obronie. Należy jednak pamiętać, że i również nieprzyjaciel będzie miał mniej ograniczone możliwości manewru; broń neutronowa może więc wpłynąć na zwiększenie tempa i gwałtowności działań bojowych. W warunkach stosowania broni neutronowej nadal duże znaczenie będzie miała zasada ciągłości działań bojowych. Prowadzenie ciągłych, aktywnych i w wysokim tempie działań bojowych, zarówno w dzień jak i w nocy, poważnie ogranicza nieprzyjacielowi możliwości skutecznego wykorzystania wszystkich środków walki. Jeżeli ograniczyć nieprzyjacielowi do minimum czas na rozpoznanie obiektów uderzeń neutronowych, na podjęcie odpowiednich decyzji i doprowadzenie ich do wykonawców a wreszcie zmuszać go do częstych zmian stanowisk ogniowych i startowych oraz skutecznie zwalczać jego środki napadu neutronowego, to zmniejszy się zarówno ogólną ilość uderzeń jak też ich celność.

Zasada ciągłości działań nierozzerwalnie związana jest z inicjatywą i ciągłym narzucaniem przeciwnikowi swojej woli co do warunków i sposobów rozegrania walki i bitwy oraz koniecznością przewidywania rozwoju sytuacji. Broń neutronowa nie wnosi tu jednak wiele zmian i nie ma potrzeby problemów tych szerzej analizować.

W warunkach użycia broni neutronowej nowe problemy mogą pojawić się natomiast w dziedzinie zabezpieczenia działań bojowych. Dotyczy to: rozpoznania, obrony przed bronią masowego rażenia, maskowania, zabezpieczenia inżynieryjnego, przeciwdziałania radioelektronicznego, zabezpieczenia tyłowego i innych zagadnień. Na szczególną uwagę zasługują trudności w realizacji niektórych przedsięwzięć obrony przed bronią masowego rażenia i zabezpieczenia tyłowego. Trudności takie mogą wystąpić przy wykrywaniu i pomiarze parametrów wybuchów neutronowych, prognozowaniu i ocenie skutków uderzeń neutronowych, kontroli dozymetrycznej wojsk, indywidualnej i zbiorowej ochronie przed promieniowaniem, ewakuacji z pola walki i leczeniu porażonych w rejonach uderzeń neutronowych oraz uzupełnień. Większość tych trudności dotyczy strony technicznej realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Przeprowadzona analiza wybranych problemów operacyjno-taktycznych, wynikających z ewentualnego użycia w działaniach bojowych broni neutronowej upoważnia do sformułowania następujących wniosków:

1. Broń neutronowa jest pewną odmianą broni jądrowej małej mocy, a jednocześnie jakościowo nowym środkiem walki i, jak w przypadku każdej nowej broni, jej właściwości bojowe powinny być uwzględniane w przygotowaniu, planowaniu i organizacji działań bojowych oraz w kierowaniu walką.

2. Broń neutronowa może powiększyć potencjał jądrowy wojsk lądowych NATO, a więc i możliwości związków operacyjnych i taktycznych nieprzyjaciela w rażeniu naszych wojsk zmechanizowanych i pancernych, głównie w taktycznej strefie działań bojowych. Broń neutronowa prawdopodobnie nie wyeliminuje dotychczasowych ładunków jądrowych małej mocy.
3. Broń neutronowa może być stosowana we wszystkich rodzajach działań bojowych i nie ma podstaw do stwierdzeń, że jest to broń defensywna lub ofensywna. Ogólne zasady i sposoby użycia broni jądrowej w podstawowych rodzajach działań bojowych, a w tym przede wszystkim zasady zaskoczenia i zmasowania, w pełni dotyczyć będą także broni neutronowej.
4. Wprowadzenie do arsenałów NATO broni neutronowej nie wpłynie generalnie na dotychczas przewidywany charakter przyszłej wojny jądrowej i nie wprowadza zasadniczych zmian do obowiązujących aktualnie zasad walki ogólnowojskowej w warunkach użycia broni zmasowego rażenia. Nie zmienia się również w sposób istotny rola i znaczenie w tej walce podstawowych rodzajów wojsk.
5. W działaniach bojowych z użyciem broni neutronowej najwięcej problemów może pojawić się w dziedzinie wszechstronnego zabezpieczenia działań. Problemy te w większości dotyczą technicznej strony realizacji przedsięwzięć obrony przed bronią masowego rażenia, zabezpieczenia inżynieryjnego, technicznego, medycznego i materiałowego oraz uzupełnień.

Na zakończenie warto wskazać na kilka problemów wymagających studiów teoretycznych i rozwiązań. Problemy te dotyczą dowodzenia, pracy partyjno-politycznej, zwalczania środków napadu neutronowego, działań w rejonach zurbanizowanych i zabezpieczenia działań.

1. Broń neutronowa wywrze określony wpływ na ciągłość i giętkość dowodzenia.

Ciągłość¹ giętkość dowodzenia zapewnia się m.in. przez utrzymanie niezawodnej łączności z podwładnymi i współdziałającymi oddziałami /pododdziałami/ oraz wyższym dowódcom, szybkie reagowanie na zmiany sytuacji, przekazywanie we właściwym czasie zadań, meldowanie przełożonym i stałe informowanie podwładnych i sąsiadów o sytuacji. Istnieje konieczność określenia wpływu uderzeń neutronowych na dowodzenie, przede wszystkim z punktu widzenia oddziaływania promieniowania przenikliwego na techniczne środki łączności oraz trudności w realnej ocenie sytuacji, które wynikają z rozłożenia w czasie strat popromiennych.

2. W warunkach stosowania broni neutronowej mogą wystąpić nowe aspekty w pracy partyjno-politycznej.

Działania bojowe w warunkach użycia broni jądrowej stawiają przed żołnierzami wymogi świadomego zdyscyplinowania, bezwzględnego wykonywania wszystkich rozkazów i zarządzeń, wytrwałego znoszenia trudów i dużej odporności psychicznej. W rejonach uderzeń neutronowych następuje zmiana proporcji pomiędzy stratami natychmiastowymi i późnymi. Zwiększa się ilość żołnierzy, u których objawy porażenia nie wystąpią bezpośrednio po wybuchu, a jednocześnie są oni w pełni świadomi grożącego im niebezpieczeństwa. Użycie broni neutronowej powiększa więc prawdopodobieństwo powstawania na polu walki zjawisk masowej paniki i hysterii i stwarza konieczność doskonalenia metod ich opanowywania.

3. W działaniach bojowych w warunkach użycia broni neutronowej powstaną dodatkowe zadania w zakresie zwalczania systemów uderzeń neutronowych nieprzyjaciela. Większość z nich może

być realizowana przez wojska raketowe i artylerię *i lotnictwo* jako zadania pierwszoplanowe. Broń neutronowa stwarza się konieczność szukania nowych możliwości i rezerw oraz odpowiednich rozwiązań organizacyjnych w dziedzinie efektywnego wykorzystania środków ogniowych.

4. Istnieje konieczność przeprowadzenia badań nad problemem działań bojowych w rejonach zurbanizowanych.

Broń neutronowa powoduje niewielkie zniszczenia w miastach i osiedlach przy jednoczesnym rażeniu siły żywej. Ma to określony wpływ na sposoby działań podczas opanowywania oraz obrony osiedli, miast i całych rejonów zurbanizowanych. Głównym problemem będzie tu wypracowanie metod organizacji obrony dużych miast, a w tym organizacji obrony na podejściach, sposobów rozmieszczenia i urządzenia punktów oporu, organizacji systemu ognia, inżynieryjnej rozbudowy punktów oporu, wykorzystania odwodów, tworzenia zapasów itd.

5. W przewidywaniu działań bojowych w warunkach użycia broni neutronowej wymagają rozwiązań nowe problemy dotyczące organizacji kontroli napromienienia wojsk i stopnia skażenia sprzętu bojowego. Problemy te wiążą się zarówno z technicznymi trudnościami dozymetrii neutronowej, z działaniem promieniowania przenikliwego na elektroniczny sprzęt pomiarowy i aktywacją sprzętu bojowego, jak też z problematyką taktyczno-organizacyjną w zakresie planowania, przeprowadzania i ewidencji napromienienia oraz oceny zdolności bojowej napromienionych wojsk.
6. Działanie broni neutronowej na ludzi wiąże się z koniecznością prowadzenia prac w dziedzinie zabezpieczenia medycznego działań bojowych.

Stady sanitarna i terapeut

Broń neutronowa poza zmianami proporcji pomiędzy stratami sanitarnymi i bezpowrotnymi zmienia również rodzaj porażań. Zmniejsza się ilość przypadków urazów mechanicznych i termicznych a zwiększa ilość przypadków choroby popromiennej. Prace te powinny prowadzić do dalszego doskonalenia metod profilaktyki, diagnostyki i terapii przeciwradiacyjnej w warunkach polowych oraz w kierunku dalszego doskonalenia struktur organizacyjnych, wyposażenia i sposobów działania pododdziałów medycznych.

7. W związku z użyciem broni neutronowej wymaga rozwiązania problem uzupełnień.

uzupełnienia

Przewidywane duże straty ludzkie przy jednoczesnym zachowaniu zdolności użytkowej części sprzętu bojowego, głównie czołgów, bojowych wozów piechoty i transporterów opancerzonych, wymaga opracowania i wdrożenia systemu uzupełnień zapewniającego możliwie wczesne ponowne wykorzystanie sprzętu. Wiąże się to ze zwiększeniem roli uzupełnień całych zespołów ludzkich /np. załóg czołgów, obsługa dział itp./.

8. Rozwiązanie problemów operacyjno-taktycznych należałoby poprzedzić pełnym wyjaśnieniem wpływu promieniowania neutronowego na sprzęt bojowy. Wiąże się to z aktywacją elementów konstrukcyjnych sprzętu bojowego, działaniem promieniowania na urządzenia elektroniczne i przyrządy optyczne. Bez ustalenia wskaźników ilościowych tych oddziaływań wypowiedanie stwierdzeń, że broń neutronowa działa tylko na ludzi jest bezpodstawne. Może się okazać, że w rejonie wybuchu neutronowego poza strefą zniszczeń mechanicznych i termicznych znajdzie się część sprzętu bojowego, który jest pozbawiony urządzeń elektronicznych i optycznych, a ponadto jest radioaktywny; to jest praktycznie bezużyteczny.

Wydrukowano w 2 egz.

Egz Nr 1 - WAT

Egz.Nr 2 - Bibl.Gł. OZS

Wykonał - ppłk J.PIETA

Druk. - T.S. dn. 23.04.79r.

Nr ks.masz. PF14/KTWChem.

